

Інна Костенко

PhD, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики

Місце роботи: Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ,
Україна

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-4987-3764>

oborskais@gmail.com

Юлія Терещенко

Студентка 4 курсу, спеціальність «Економіка»

Місце роботи: Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ,
Україна

ek22-yu.tereschenko@nubip.edu.ua

АНАЛІЗ СПОЖИВЧОГО ПОПИТУ НА ТОВАРИ ТА ПОСЛУГИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Анотація. У роботі досліджено особливості формування споживчого попиту в умовах цифрової трансформації економіки України. Проаналізовано вплив макроекономічних показників — інфляції, доходів населення, споживчих витрат — та цифрових чинників, таких як зростання частки онлайн-покупців і розвиток електронної комерції. Здійснено аналіз динаміки основних індикаторів за 2020–2024 рр., що засвідчив зростання ролі цифрових каналів продажу у внутрішньому ринку: частка онлайн-покупців збільшилася з 12,3 % до 20,1 %. Для кількісної оцінки взаємозв'язків між показниками застосовано методи статистичного аналізу та графічну візуалізацію трендів. Особливу увагу приділено аналізу споживчого попиту на освітні послуги, який зазнає глибоких трансформацій унаслідок цифровізації, зростання популярності дистанційної освіти, мікрокваліфікацій та освітніх платформ. Отримані результати підтверджують, що цифровізація сприяє відновленню споживчої активності, попри інфляційні коливання та зовнішні шоки, стимулює внутрішній попит, формує нові споживчі тенденції та сприяє розвитку конкурентного середовища як на ринку товарів, так і в освітньому секторі.

Ключові слова: цифрова економіка; споживчий попит; електронна комерція; економіко-математичне моделювання; індекс споживчих цін; освітні послуги.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. У сучасних умовах цифрової трансформації економіки України особливої ваги набуває питання зміни механізмів формування споживчого попиту. Активне впровадження електронної комерції, розвиток соціальних мереж і цифрових платформ, а також зростання ролі інтернет-маркетингу сприяють формуванню нових моделей споживчої поведінки. Водночас на динаміку попиту істотно впливають макроекономічні чинники - рівень інфляції, доходи населення, купівельна спроможність, споживча довіра тощо.

Дослідження динаміки споживчого попиту в умовах цифровізації дозволяє оцінити рівень адаптації населення та бізнесу до сучасних економічних трендів.

Мета публікації. здійснити комплексний аналіз споживчого попиту на товари та послуги в Україні в умовах цифровізації економіки, визначити вплив макроекономічних і цифрових факторів на його динаміку.

2. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для досягнення мети використано економіко-математичні методи, аналіз статистичних показників, побудову таблиць і графіків динаміки основних факторів, що впливають на формування попиту. Статистичну базу дослідження становлять офіційні дані Державної служби статистики України, Національного банку України та Світового банку за 2020-2024 рр. Зокрема, для оцінки макроекономічних умов використано індекс споживчих цін (CPI), рівень кінцевих споживчих витрат населення, а також частку електронної комерції у загальному обсязі продажів.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Таблиця 1 демонструє, що протягом 2020-2024 рр. відбулися суттєві коливання інфляції та споживчих витрат, що безпосередньо впливали на купівельну активність населення.

Таблиця 1

Динаміка основних макроекономічних показників та цифрових чинників в Україні, 2020–2024 рр.

Рік	Інфляція, споживчих цін, %	Частка онлайн-покупців, %	Кінцеві споживчі витрати, млрд дол. США
2020	2,7	12,3	145
2021	9,4	18,8	173,5
2022	20,2	18,7	169,11
2023	12,8	19,4	186,36
2024	6,5	20,1	191,29

Джерело: розробка авторів на основі [1,2,3]

Паралельно спостерігається стійке зростання частки онлайн-торгівлі, яка збільшилася з 12% у 2020 р. до понад 20% у 2024 р. Така тенденція свідчить про посилення ролі цифрових каналів продажу в структурі внутрішнього ринку.

Рис. 1. Динаміка індексу споживчих цін та частки онлайн-торгівлі в Україні у 2020–2024 рр.

На рис. 1 простежується чітка тенденція поступового відновлення споживчої активності після кризових явищ 2022 р., що пояснюється адаптацією підприємств до нових умов, цифровізацією бізнес-моделей і зростанням довіри споживачів до онлайн-покупок. Водночас високі темпи інфляції у 2022 р. суттєво знизили реальні доходи населення, що тимчасово пригальмувало розвиток внутрішнього попиту.

Цифровізація істотно вплинула на споживчу поведінку у сфері освіти. Попит на освітні послуги зміщується у бік дистанційних і змішаних форматів навчання, онлайн-

курсів, сертифікацій і мікрокваліфікацій - неформальної та інформальної освіти. Пандемія COVID-19 та воєнний стан прискорили впровадження цифрових платформ — Moodle, Prometheus, Coursera, EdEra, Udemu — які стали інструментом не лише навчання, а й маркетингу закладів освіти. За даними ЄДЕБО, кількість студентів, які обрали дистанційну або змішану форму навчання, має стійкий попит у 2020–2024 рр., поряд з тим за дослідженнями веб-сервісів SimilarWeb обсяг аудиторії цифрових платформ Prometheus, Coursera, EdEra, Udemu має щорічний приріст 5-7%. Це може свідчити про зростання еластичності попиту на освіту щодо цифрових інновацій.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Результати аналізу свідчать, що цифровізація економіки України позитивно впливає на розвиток споживчого попиту, стимулюючи зростання внутрішнього ринку та підвищення ефективності торговельних процесів. Водночас підтримання макроекономічної стабільності, стримування інфляції та підвищення доходів населення залишаються ключовими передумовами подальшого зростання споживчої активності.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку економетричних моделей прогнозування попиту із застосуванням методів машинного навчання та моделювання часових рядів для оцінки нелінійних залежностей у сфері попиту цифрової освіти.

ПОСИЛАННЯ

1. Національний Банк України URL: <https://bank.gov.ua>
2. RAU URL : <https://rau.ua/novyni/trendi-e-com-2024>
3. World bank group URL :<https://www.worldbank.org/ext/en/home>

MINISTRY OF EDUCATION
AND SCIENCE OF UKRAINE

NATIONAL UNIVERSITY
OF LIFE AND ENVIRONMENTAL
SCIENCES OF UKRAINE

FACULTY OF INFORMATION
TECHNOLOGY

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

PROCEEDINGS

XIII International scientific
and practical conference

**GLOBAL AND
REGIONAL PROBLEMS OF
INFORMATIZATION IN
SOCIETY AND
NATURE USING
'2025**

13-14 November 2025

Kyiv, NULES of Ukraine

Kyiv 2025

МАТЕРІАЛИ

XIII Міжнародної науково-
практичної конференції

**ГЛОБАЛЬНІ ТА
РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ІНФОРМАТИЗАЦІЇ В
СУСПІЛЬСТВІ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННІ
'2025**

13-14 листопада 2025 року

Київ, НУБіП України

Київ 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

МАТЕРІАЛИ

XIII Міжнародної науково-практичної конференції

ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВІ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННІ '2025

13-14 листопада 2025 року

Київ, НУБіП України

Київ 2025

УДК 004

Рекомендовано до друку вченою радою факультету інформаційних технологій Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 4 від 18.12.2025).

Укладач: д.т.н., доцент Шкарупило В.В.

Збірник матеріалів XIII Міжнародної науково-практичної конференції "Глобальні та регіональні проблеми інформатизації в суспільстві і природокористуванні '2025", 13–14 листопада 2025 року, НУБіП України, Київ. – К.: НУБіП України, 2025. – 206 с.

Відповідальність за зміст публікацій несуть автори.

© Національний університет біоресурсів
і природокористування України, 2025